

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 23-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovi
srečni: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VI. - Štev. 24

Trst - Gorica 13. junija 1952

Izhaja vsak petek

Kaj pa sedaj?

Občinske volitve v angloameriški coni Svobodnega tržiškega ozemlja so izkloščile v izključno slovenske roke tri okoljske občine na kraški planoti in v obmorskem pasu od Sv. Križa pa tja do meje pri Trstju. Tudi v dolinski občini, ki je prišla v kominformistične roke, odločno prevladujejo slovenski občinski svetovaleci. Razumljivo je torej, da bo na vseh sedaj občinskih svetov in v delu občinskih odborov slovenščina edini uporabljeni jezik. Kako je tudi razumljivo, da se na uradovanje z občani razvijajo prvenstveno v jeziku, ki ga vsakdo med njimi govori.

Toda kakšni so pogoji za praktično izvajanje teh tako jasnih zaključkov in nujnosti? Znanja Palutanova okoliščina je omejevala uporabo slovenskega jezika na stopnjo nekakšnega vtihotapljenega in samo po sebi razmeroma toleriranega zasilnega občevalnega sredstva, kateremu odreda enakovreden uraden značaj.

Stališče nadrejenih oblasti v tem vprašanju je jasno: ko je nabrežinska občina sklenila, da bo od svojih bod o č h uslužbenec zahtevala, da morajo obvladati oba jezika, je Palutan na njen sklep razveljavil in proglasil za nezakonit. Ne smemo izpregledati, da je slovenska občina v tem primeru predlagala, naj bi občinski uslužbenec poznal oba jezika, medtem ko je Palutan odredil, da je dovolj, če zna samo enega — italijanskega, kateremu je tako edinemu priznal polno veljavo. Izven doma je torej, na čigavi strani je širokogrudnost in kje je ozkostrudnost?

Slovenskim občinskim svetovalcem v občinah, kjer imajo Slovenci daleko večjo večino, kakor pa jo imajo Italijani v Miljah ali pa v Trstu, ni nikdar prišlo niti na pamet, da bi Italijanom prepovedali, da bi se v občinskem svetu lahko posluževali svoje materinščine. Tega jim tudi v bodoče ne nameravamo preprečevati, ker bi to ne bilo v duhu narodnostne strpnosti, ki jo zagovarjamo in uveljavljamo. Se več! Ker n. pr. dosedanja nabrežinska občinska svetovalec ni ož znan slovenski, so naši občinski odborniki običajno dajali vse svoje izjave v obeh jezikih, samo da so izjavljali sporazumevanje in izmenjavo misli. Pri tem jim ni prav nič bolelo, da so bili Italijani manjšina. Ali si lahko predstavljate kaj takega v Trstu ali v Miljah, čeprav so imeli slednja občino v rokah kominformistov, katerim se kar sline cedilo od same enakopravnosti vseh narodov?

Tako je torej med občinskimi svetovalci, odborniki in županom. Tu so Slovenci kazali uso strpnost, in razumevanje in ju bodo kazali, v kolikor bo treba, tudi v bodoče. Ker so pa novi občinski odbori narodnostno veliko bolj enotni kakor prejšnji, pač skoro ne bo izjem od pravila, da bo slovenščina njihova tako rekoč edini uporabljeni jezik.

In tu nastaja problem. Zapisnike sej občinskih svetov in odborov mora pisati občinski tajnik, toda kako naj tak uradnik izvršuje svojo dolžnost, če ne obvlada jezika, v katerem govorijo občinski funkcionarji, katerim je podrejen, v kolikor zadeva občinske zadeve? Naj občina posebej naroči prevajalca, da bo gospodu tajniku tolmačil, kaj se na sejah pravzaprav dogaja? Naj to vlogo prevzame sam župan, ki morda tudi sam ne zna dovolj italijanski? Če so slovenski občinski svetovaleci doslej tolmačili svoje izjave svojim kolegom, sosedstvom in sosedstvom, s tem se ni rešeno, da bi bili pripravljeni ali pa iz vpludnosti obvezni izkazovati enako pozornost tudi slovenski uslužbencu. Razlika je prevelika in bistvena!

Razmere nam torej kažejo, kako kratkovidno in sebično je bilo Palutanovo postopanje, ko je razveljavil sklep nabrežinske občine, po katerem bi morali občinski uslužbenec obvladati oba v občini govorjena jezika. Če bi hotele biti cone občine odkritostne, potem bi morale istočasno polegati tudi nujne iz tega njihovega stališča izhajajoče zaključke: oznaniti bi morale, da ne more biti občinski svetovalec, še manj pa župan nihče, ki ne obvlada književne italijanske. To je namreč edini možni način, da se zajamči potreben ožestek in možnost sporazumevanja med izpolnjenimi občinskimi predstavniki in občinskimi uradniki, ki ne znajo krajevnega jezika.

Seveda bi to bilo skrajno nedemokratično, posebno še na področju, na katerem je mirovna pogodba priznala enakopravnost obeh tuj govornih, avtohtonih jezikov. Za-

PORAZ V FRANCII naj bo konec komunizma v Evropi?

Evropski komunizem ni nikoli predstavljal nevarnega pojava za zahodno skupnost. Bil je le medel odmev sovjetskega komunizma, kateremu je služil kot sredstvo za širjenje njegovih propagandnih zamisli v svetu.

Temu namenu sovjetske propagande je v glavnem služila francoska komunistična partija. Vendar tudi po vojni ni francoski komunizem popolnoma izgubil svoje vodilne vloge v skladu s sovjetskimi nameni, ker se je italijanski komunizem moral nujno baviti še z začetnimi organizacijskimi zadevami, katere so francoski komunisti že zdavnaj prebledili; zato se je italijanski komunizem, v kolikor ni dobival neposrednih navodil naravnost iz Moskve, politično izživljal v senci francoskih komunističnih podvigov.

Zaradi tega je komunistični poraz v Franciji tem važnejši za bodočnost evropske celine: poraz francoskega komunizma pomeni najprej borbeno vpadanje in nato nujen poraz tudi italijanskega komunizma!

V tem je ves globoki smisel današnjih protikomunističnih nastopov francoske vlade.

To je za nas velik nauk komunističnega poraza v Franciji.

Pa še nekaj moramo pri tem poudariti: nad francoskimi komunističnimi prevratniki ni žela svoj največji uspeh samo Pinayeva vlada, ampak vse francosko delavstvo, ki je končno spoznalo, da se njegove koristi nikakor ne morejo ujemati z onimi komunistične partije. To svoje spoznanje je francosko delavstvo na najgovornejši način pokazalo domači in svetovni javnosti s tem, da se ni odzvalo na poziv francoske KP, da bi s splošno stavko izsililo izpostavitve komunističnega prvaka Duclosa, ki so ga zaprli zaradi organiziranja znanih neredov ob prihodu generala Ridgwaya v Pariz. To je bil za francoski in hkratu za ves svetovni komunizem zelo hud udarec!

Ce dodamo vsemu temu še vesti o važnih izsledkih francoske protivohunske službe o izdajalskem protidržavnem delovanju komunističnih aktivistov, ki so Sovjetom izročali najzaupnejša vojaška poročila, bo podana tudi slika moralnega poraza francoskega komunizma.

To je razveseljiva stvar, vendar pa nas ne sme začuditi. Komunisti so doživeli neuspeh že v svojih poskusih, da bi paralizirali francosko premožna področja leta 1950, da bi preprečili izkrcanje ameriškega orožja v Franciji in pri svojem pozivu na splošno stavko v letošnjem letu. Očitno je, da ni vseh pet milijonov Francozov, ki so pri zadnjih volitvah glasovali za komuniste, pripravljenih, da bi se slepo pokorili partijski disciplini! Hudo nespametno bi bilo, če bi podcenjevali komunistično moč v Franciji, a še bolj nespametno bi bilo, če bi jo pretravali.

Mednarodni tisk je posvetil francoskim notranjepolitničnim dogodkom v zvezi z zadnjimi komunističnimi nemiri primerno pozornost. Oglejmo si še nekaj najzanimivejših poročil ameriškega, francoskega in italijanskega tiska, ki spričo komunističnega neuspeha soglasja v sodbi, da so komunisti doživeli polomijo, ker se francosko delavstvo vedno bolj oklepa svobode in ker komunistični vpliv močno pada.

»Komunistična moč v Franciji očitno ni več tako velika, kakor je bila pred vojnimi leti,« pravi ameriški tisk. »Vendar pa je to spoznanje, da so komunisti v Franciji izgubili svoj vpliv na delavstvo,« pravi francoski tisk. »Komunistična moč v Franciji očitno ni več tako velika, kakor je bila pred vojnimi leti,« pravi italijanski tisk.

Rezultati zadnjih volitev, ki so slovenskim občanom dali še vernejši narodnostni izraz kakor prejšnje, pa kažejo, da je to nevzdržno. Te občine potrebujejo take uradnike, ki bodo vsaj po svojem jezikovnem znanju lahko uspešni posredovalci med njimi in višjimi oblastmi, ne pa popolnoma tuja telesa v občinski sredi in v breme občinskih proračunov. Pred seboj imamo praktičen primer demokracije v delu, na katerem se kažejo tako pretekli kakor sedanji za to vprašanje odgovorni činitelji v vsej svbi goloti. Naj tako ostane tudi v bodoče, vkljub vsem utemeljenim dejstvom in očitkom?

bila še pred nekaj leti — piše ameriški dnevnik Houston Chronicle. Ni še tako daleč, ko bi bili lahko komunisti s splošno stavko paralizirali vso državo.

Philadelphia Inquirer piše, da je doživel komunistični poizkus splošne stavke klavrn neuspeh zaradi trdnega nastopa francoske vlade proti prevratnim akcijam komunistične stranke. »Ti trdni nastopi zakonitosti in reda so posledica spoznanja, da pomeni popuščanje komunistom samo uravnavanje poti za nadaljnjo komunistično napadalnost.«

Pariski dnevnik Le Populaire pravi, da so se začeli francoski delavci bolj zavedati, da so njihovi cilji in cilji komunistov daleč raznazen. »Francoski delavski razred se ni dal ujeti v past,« piše članek Robert Verdier v tem listu.

V članku, ki ga je prinesel pariski dnevnik France Tireur, pa je rečeno: »Pod krinko gesel o miru in svo-

bodi in pod krinko psov, obrekovanja in nasilja bi radi komunisti pritegnili v svojo napadalno politiko množico delavcev, ki ne mislijo tako kakor oni. Ti delavci dobro vedo, da jih hočejo s strategijo, ki jo vodijo od daleč in zviška, izkoristiti le za poskusne morske prašičke.«

Tudi italijanski časniki vidijo v komunističnem neuspehu v Franciji vir novega opogumljenja.

»Neuspeh komunistične stavke je treba v glavnem pripisati vpadanju komunistične moči v mnogih evropskih deželah — piše turinski dnevnik Gazzetta del Popolo. Postopno spoznavajo ljudje resnico in namesto zaslepljenosti stopa spoštovanje svobode in zakonitosti.«

Il Popolo pa pravi: »Dogodki v Franciji so vnovič potrdili, da se dobro organizirana demokratska država lahko učinkovito brani pred napadi katere koli stranke, pa naj bo še tako nevarna.«

Dogovori z Nemčijo

Ob dveh najvidnejših dogodkih svetovne politike v predpreteklem tednu, ob podpisu nemških pogodbenih dogovorov in ustanovitvi Evropske obrambne skupnosti, prinaša londonski Economist sledeče razmišljanje:

»Ko te dni prevzema general Ridgway vrhovno poveljstvo zavezniških sil v Evropi, se odpira v sedanjih hladni vojni novo borbeno obdobje. Eno dejanje dolgega diplomatskega boja s Sovjetsko zvezo za zvestoto Nemčije se je končalo in sedaj se pričenja drugo. Z enim od političnih dejanj predpreteklega tedna — s podpisom pogodbenih dogovorov — dobiva Zahodna Nemčija namesto mirovne pogodbe največ, kar more sedaj dobiti, in mnoge bistvene sestavine suverenosti. V drugem dogovoru pa sprejemajo Nemci pravice in obveznosti članstva v Evropski obrambni skupnosti. Tako je odprta pot nemški armadi dvanajstih divizij, kakih 200 tisoč mož in taktične letalske sile, če jim ravno ni dovoljeno imeti neodvisno nemško vojsko, obnovljenega generalštaba in pravice za izdelovanje glavnih vrst znanstvenega orožja. V vsem tem morajo Sovjeti videti začetek nemškega preobrata v zahodnem taboru, katerega konca ni mogoče predvidevati. Gotovo jih to vznemirja, kajti v nemških zadevah jim je bila iniciativa za trenutek iztrgana in stojijo pred resnim diplomatskim porazom. Zaradi tega pa pravijo oni, ki so se v maju lanskega leta ball vojne in ki se je sedaj zopet bojilo, da bodo zato zdaj Sovjeti vrnil udarec.

Da ga bodo vrnil, o tem — kot sedaj stvari stojijo — ne more biti dvoma. Toda iz tega še ne sledi, da bo ta njihov udarec vojaški. Nemčija ni Koreja, dasi bi mogli zaradi prihoda generala Ridgwaya s bojišča na področje politike sklepati na nekatere podobnosti med obema tako oddaljenima deželama. Na meji med Vzhodom in Zahodom Nemčijo ne more biti čisto lokalne vojne, v Berlinu ne kakega puca; to zagotavljajo jamstva, ki jih je Severnoatlantska obrambna zveza dala Nemčiji in obrambni skupnosti. Vsak poizkus, da bi Sovjeti nastopili s silo, bo naletel na enak odpor. To bi morali jasno razumeti na vseh straneh, kajti namen zavezniške politike v Evropi je samo zagotoviti zgovorno in mogočno svarilo pred napadom v kakršni koli obliki — in nič več. To morajo spoznati tako v Moskvi kakor v Washingtonu. In če mislimo, da Sovjeti ne vidijo tega svarila in bodo premišljeno izzvali vojno, potem že lahko z gotovostjo računamo, da je njihova igra v Nemčiji in v Evropi izgubljena. Kakor sedaj stojijo stvari, se zdi, da karte še niso bile razdeljene, a igra se že pričenja.«

Eisenhower je še izjavil, da so podlagi varnosti vsake države duhovna moč, gospodarska sila in vojaška sila. »Če odpade ena od teh treh stvari, je varnost enaka ničli,« je dodal. Po Eisenhowerjevi izjavi temelji duhovna moč na veri v Boga, gospodarska sila na svobodnem delu, vojaška sila pa pomeni, da morajo imeti svobodni narodi zadostno moč, da bodo z vsakim napadalcem v vojaškem ravnesvju, kar pa ne pomeni napadalne sile.

SVOBODNI NARODI morajo biti „zelo čuječi“

General Dwight Eisenhower je imel 3. junija tiskovno konferenco, na kateri je uvodoma izjavil, da bi bila vsaka država, pa tudi Sovjetska zveza, ki bi danes začela vojno, »zelo neumna«. Vendar je poudaril, da morajo svobodni narodi

sveta biti še vedno zelo čuječi, če hočejo ohraniti svojo svobodo. Dostavil je, da je nemogoče za svobodne narode, da bi lahko v trenutku udarili, in da morajo zato Združene države koncentrirati svoje sile in ustvariti suverena vredna obrambo.

Po Eisenhowerjevemu mnenju mora biti država, ki bi začela s totalno vojno, prepričana o treh stvareh:

- 1) da bo lahko v hipu dosegla zmago,
- 2) da bo zmagala v splošni vojni, in
- 3) da bo lahko dosegla enako celotno produkcijo, kot jo imajo svobodni narodi.

General je izjavil, da po njegovem mnenju verjetnost, da bi Sovjetska zveza »premišljeno izzvala« tretjo svetovno vojno, ni velika, ker Sovjeti ne morejo doseči hipne zmage in jim primanjkuje gospodarskih virov za svetovni spopad.

»Ker Sovjetska zveza ne more doseči hipne vojaške zmage, uporablja taktiko pronicanja v svobodne države, da se polasti kontrole, je nadaljeval Eisenhower in kot primer te taktike navedel komunistični državni udar na Češkoslovaškem. General je dostavil, da je eden od ciljev organizacije Atlantske pogodbe ojačanje svobodnih evropskih držav, da se s tem prepreči, da bi komunizem dobil kontrolno nad njimi s »podjarmljenjem, korupcijo in zvijačo«. Poudaril je, da se je v preteklih mesecih med evropskimi narodi morala zelo dvignila in prav tako naraslo pričanje, da se lahko svobodni ljudje sami branijo.

Na vprašanje, če misli, da naj bi se Španiji in Jugoslaviji odmerila vloga v obrambi Evrope, je Eisenhower izjavil, da bi ne bilo modro skleniti obrambnih pogodb s tema državama, dokler njuni vladi ne pokažeta večje »razsvetljenosti«.

Eisenhower je še izjavil, da so podlagi varnosti vsake države duhovna moč, gospodarska sila in vojaška sila. »Če odpade ena od teh treh stvari, je varnost enaka ničli,« je dodal. Po Eisenhowerjevi izjavi temelji duhovna moč na veri v Boga, gospodarska sila na svobodnem delu, vojaška sila pa pomeni, da morajo imeti svobodni narodi zadostno moč, da bodo z vsakim napadalcem v vojaškem ravnesvju, kar pa ne pomeni napadalne sile.

Vaje v Sredozemlju

Od 11. do 14. junija bodo v srednjem Sredozemlju važne skupne vaje atlantskih sil. Vaj se bodo udeležile italijanske, britanske, francoske, grške in severnoameriške sile skupno s šestimi ameriškim brodom, ki bodo pod poveljstvom admirala grofa Mountbatten, britanskega pomorskega poveljnika na sredozemskem področju.

Od 4. do 7. junija pa so bile skupne vaje pomorskih, kopinskih in letalskih sil v nizozemskih vodah. Vajam je poveljeval nizozemski kontraadmiral C. W. Slot. Udeležili so se jih nizozemske, belgijske in britanske sile.

† Dr. JOSIP ABRAM

Zopet je padel hrast na naši gorici. Dne 7. junija je preminul v Trstu dr. Josip Abram, starosta slovenskih narodnih delavcev na Tržaškem. Z dr. Abramom izgubimo Slovenci STO-ja moža, ki je bil po svojem plemenitem značaju, po svoji skromnosti in požrtvovalnosti vzor slovenskega sina, ki je vse svoje življenje tiho delal za svoj narod in njegov napredek.

Dr. Abram je bil rojen v Trstu 17. februarja 1865. leta. Po končani gimnaziji je šel študirat pravne vede na Dunaj. Ko je doktoriral in končal enoletno sodnijsko prakso, je vstopil kot koncipient v odvetniško pisarno dr. Mateja Pretnerja v Trstu. Po končani pripraviški dobi je imel odvetniško pisarno dolga leta skupaj z dr. Rybarem, dokler se ni ta preselil v Jugoslavijo. Dr. Abram je bil ugoden odvjetnik in je izvrševal svoj poklic vestno in nesebično vse do svoje smrti. Letos pozimi je obel in v soboto ob 10. uri so mu ročnice prestrigle nit življenja.

Vsi tržaški Slovenci žalujemo ob izgubi tega moža-narodnjaka in se pridružujemo v žalovanju njegovi soprogi gospe Milki in vseh družini, kateri je bil dr. Abram vzoren mož in skrben oče.

Po končanih visokošolskih naukih se je dr. Abram posvetil kot vsi naši intelektualci iz predvojnih časov nesebičnemu delu za narod. V družbi z dr. Rybarem, dr. Slavikom, dr. Gregorinom, Nabergom, Nadiškom, prof. Mandičem, Miklavcem, Godino, Nagodetom, Gorjupi in drugimi delavci, je stal dr. Abram v prvih vrstah. On je sodoživljal ves naš slovenski preporod na Tržaškem od 1890 naprej. Bil je ne le živa priča, ampak pobornik onega velikega dela, ko so tržaški Slovenci korakali od uspeha do uspeha, od zmage do zmage, dokler niso postavili krono svoje moči na veličastno zmago na državnozbornih volitvah 1907. leta, ki so bile ne le zmagovalne slovenske tvorne sile, dela in bojeve, ampak predvsem zmagovalne pravice, čiste narodne misli in zavesti, da stoji korak naroda nad koristni strank. V tem znamenju so tržaški Slovenci pojmovali svojo enotnost in v tem znamenju so se povzpeli pred prvo svetovno vojno do uspehov, ki bi bili deli čast vsakemu velikemu narodu. Samo vera v svojo tvorno moč, v svojo enakovrednost obvaruje narod pred malodušnostjo in hlapčevstvom. In to vero smo imeli tržaški Slovenci!

Dr. Abram ni bil aktiven politik, njegov delokrog je bilo tiho, vztrajno, podrobno delo na šolskem, kulturnem in gospodarskem polju, brez častihlepa in stremišva.

Od 1. 1910 do 1. 1914 je bil dr. Abram tržaški deželni poslanec in občinski svetnik med 12 poslanci, ki jih je tedaj volil slovenski narod v tržaški deželni zbor in občinski svet.

Nad 50 let je bil predsednik tržaške podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda. Pod njegovim predsedništvom so s prispevki vsega slovenskega naroda prišli in končali z gradnjo nove pomorne stavbe slovenske Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu v ulici Giuliani-Montecchi. Stavba je bila dograjena 1907. leta in je stala tedaj 580.000 zlatih kron. Dr. Abram sam je večkrat zalagal iz svojega, da se delo ni ustavilo. Ciril-Metodova šola je bila dolgo let edina slovenska šola v Trstu in iz nje je izšel slovenski mesni naraščaj pred prvo svetovno vojno. Po vojni pa ni več Italija dovolila, da bi bila slovenska šola pri Sv. Jakobu odvisna od Ciril-

Metodove družbe, ki je imela glavni sedež v Ljubljani. Zato so tržaški Slovenci ustanovili Slovensko šolsko društvo, ki je prevzelo vzdrževanje šentjakobske šole. Dr. Abram je bil predsednik tudi tega društva, dokler ni bila šentjakobska šola leta 1930 od rimske vlade prepovedana kot zadnja javna šola s slovenskim jezikom v Italiji. Lastnica šolskega poslopja pri Sv. Jakobu je ostala Ciril-Metodova družba v Ljubljani in po drugi svetovni vojni poslopje ni več služilo svoji svrhi, to je slovenski šoli in kulturi, ampak je bilo izročeno komunistični partiji, kar je bilo za dr. Abram in za tržaške Slovence trpko razočaranje.

Dr. Abram je bil dolgoletni odbornik Tržaške posojilnice in hranilnice (TPH), ki je sezidala leta 1904 v središču Trsta petnatropno veličastno stavbo, Narodni dom, središče našega kulturnega življenja. V onem času so prišli v slovenske tpeke s pomočjo Tržaške posojilnice in hranilnice tudi grljanski hoteli s kopališčem. V novo dobo spada tudi ustanovitev največjega tržaškega denarnega zavoda, Jadranske banke. Po odstopu predsednika Gracijana Stepančiča (1930) je bil dr. Abram izvoljen za predsednika TPH, tega našega za Jadransko banko največjega denarnega zavoda. Ostal je na čelu TPH vse do razpustitve 1940. leta s strani fašistične vlade na pritisk tržaških fašistov, ki so poročali v Rim, da sta ostala v Trstu še dva slovenska denarna zavoda, TPH in Trgovsko obrtna zadruga!

Pokojni dr. Abram je bil odbornik in sodrnik se raznih drugih slovenskih društev in zavodov kot Dijakškega podpornega društva, Zadrzne zveze slovenskih in hrvaških zadrug, Splošne hranilnice, Slavjanske čitalnice, z eno besedo, bil je povsod, kjer je bilo treba resnega in vztrajnega dela. Nazadnje je bil prvi predsednik društva Slovenski pravnik.

Ko je Italija zasedla po saintgermainskem miru Primorsko in so se pričeli požigati naši narodni domovi in naše ustanove, je ogromno število slovenske inteligence in tudi narodnih voditeljev moralo zapustiti te kraje. Dr. Abram je bil eden onih redkih naših javnih delavcev, ki so ostali po prvi svetovni vojni na svojem mestu. Jugoslovanska vlada mu je bila poverila v začetku, dokler ni bil ustanovljen v Trstu konzulat, zastopstvo svojih koristi na tem ozemlju. Ko je še gorl 14. julija 1920 od fašistov zažgani Narodni dom, je italijanska policija iz strahu pred slovenskimi protidemonstracijami vzela med tri talce tudi dr. Abram.

Med drugo svetovno vojno je pričakoval kot vsi Slovenci končne odreditve in svobodo našega naroda tudi na Tržaškem. Kot vsi zavdni Slovenci je bil dr. Abram trpko razočaran nad potekom razvoja, ki nam ni prinesel odreditve in svobode, ampak do najskašnjih mej potencirano politično in razredno sovraštvo in bratomorni boj.

Ko smo pričeli l. 1947 na Tržaškem in Goriškem s slovenskim demokratskim gibanjem kot odpor proti političnemu komunističnemu terorju v borbi za naše narodne ideale in svetinje in za moralne vrednote našega naroda na podlagi krščanskih načel, za človeško dostojanstvo in svobodo poedinca, se je dr. Josip Abram naravno pridružil našim demokratskim vrstam, ker so bila naša načela o narodnosti, veri, demokraciji in bistvu načela, ki so ga vodila skozi vse njegovo življenje.

Tako je on kot častni predsednik zbora Slovenske demokratske zveze za STO v Trstu dne 21. decembra 1947 in je ostal vse do svoje smrti njen član in somišljenik.

Pri zadnjih volitvah, četudi težko bolan, je zahteval, naj ga poneso na volišče, kjer je izvršil zadnjič svojo narodno dolžnost.

Mi potrebujemo takih mož-značajev, trdnih in neupogljivih, celih mož, kakor je bil prav dr. Abram. Njegov lik ostane izročen na veke zgodovinski slovenskega naroda. Ali njegov lik bodi tudi živ zgled nam vsem, posebno pa naši mladini, katera naj se zaveda, da materializem razjeda pri vsakem narodu celice narodnega telesa ter da je samo v idealih in moralnih narodnih vrednotah podlaga za napredek narodov in človeštva!

dr. Josip AGNELETO

VEŠTILNIK ZA TRGOVCE

Ali govori sv. Duh samo po italijansko?

Kot katolik nimam namena napadati cerkvenih oblasti, vendar pa se v Trstu in v Vidmu dogajajo tako velike napake, da tega tamkajšnjima škofoma nikakor ne moremo izpregledati.

Ta dva »dušna pastirja« s svojim protislovenskim delovanjem globoko grešita ne samo proti naravnemu pravu, ki je tako staro kakor človeška narava, temveč tudi proti jasnim cerkvenim načelom in predpisom, ki zahtevajo, da se vera oznanja vsakemu narodu v lastnem jeziku. Ze sv. Gregor Veliki (leta 604) je priporočal misijonarjem na Angliškem, naj se prilagodijo ljudstvu v vsaki reči, ki ne bi nasprotovala krščanski resnici in pravosti. Drugi papeži so večkrat opominjali misijonarje, da ni čreda za pastirja, temveč pastir za čredo, t. j. da se morajo duhovniki prilagoditi ljudskim potrebam.

Najbolj znamenite so zadnje misijonske okrožnice »Maximum illud« papeža Benedikta XV. in »Reverendissime« Pija XI.

V teh okrožnicah je izrazito zapovedano, da se mora misijonar dobro naučiti jezika onega naroda med katerim želi delovati. Pij XI. je še celo ukazal, da misijonar, ki v dveh ali treh letih dokaže, da se ne bo mogel naučiti jezika, je boljše, da se vrne v domovino, ker bi s svojo nesposobnostjo izpostavil pri ljudstvu božjo besedo v zamero.

»Če pa krščanski ljudje, pravi imenovani papeži, ne slišijo v cerkvi domače besede in se ne morejo spovedati niti na zadnjo uro (kakor vemo, da se je zgodilo v Slov. Benediktiji) v svojem jeziku, je čisto naravno, da se jim s tem cerkev zamrzni in da se začnejo cerkvi odtejevati. S takim ravnanjem ljudi od cerkve odbijati, to imenujemo brezvestnost.«

In še: »Cerkve ne sme biti nikdar in pri nobenem narodu sredstvo za raznarodovanje.«

Dne 6. januarja 1920 je izdala cerkvena oblast v Rimu (S. C. de Propaganda Fide) strog ukaz misijonarjem, da se ves pouk, cerkveno petje in molitve (razen liturgije)

nih, ki so latinske) smejo vršiti edino v domačem jeziku.

V knjigi Nationale Minderheiten und Kath. Kirche, ki jo je izdal nemški misijonar dr. Theodor Grentrup S. V. D., pripoveduje pisatelj, kako je bilo v Alzaciji-Loreni pred l. 1870. Vse šole so bile francoske. Francoska vlada je od škofa Duponta v Metz, po rodu Francoza, zahtevala, da mora tudi v nemških župnijah vpeljati nauk in pridigo v francoskem jeziku. Škof Dupont se je temu uprl in zaključil svoje protestno pismo s temi besedami:

»...zato jaz ne morem nuditi svoje pomoči k temu početju, ker tako velike odgovornosti ne morem sprejeti nase.«

Tako francoski škof. Lahko mirno rečemo, da takih škofov med Italijani ni.

Sv. pismo piše, kako je na binkoštni dan, t. j. na rojstni dan sv. Cerkve, govoril sv. Peter zbrani množici različnih narodov in da ga je vsak razumel v svojem jeziku. Ali je mogoče, da samo nam sv. Duh po ustih škofov Santina in Nogare ne zna govoriti drugače, kot samo po italijansko?

Zakaj zavlačujejo?

Tam pozimi smo parkrat pisali v zadevi odstopa Finančni intendant v Gorici prijavi škodo, ki so jo zavezniške čete povzročile v bivši coni »A« na Gorškem od maja 1945 do 15. septembra 1947 ali pri vezbanju z orožjem ali pa zaradi revizij. Vse te prijave je tja do februarja-marca tega leta reševala Zavezniška vojaška uprava iz Trsta po svojih uradih, ki so poslovali zadovoljivo točno in s precejšnjo naglico reševali prijave ter plačevali odškodnino. Seveda v splošno zadovoljstvo prizadetih oškodovancev. Toda na zahtevo in stalni pritisk rimske vlade se je Zavezniška vojaška uprava vdala in prijave odstopila Finančni intendant v Gorici, ki je uvedla tudi za te prijave enak postopek kot za vsako prijavo vojne škode in še

Korak naprej v zadevi rešitve opcijskih izjav

Pretekli teden je začelo jugoslovansko poslanstvo v Rimu obveščati s posebnim pismom vse optante, da je bil njihov odlok o rešitvi opcijske izjave za ohranitev italijanskega državljanstva dostavljen italijanskemu ministrstvu za zunanje zadeve. V pismu navaja omenjeno poslanstvo tudi točni datum dostavitve odloka, zraven pa še o pravilno številko.

Skoro ne mine dan, da ne dobimo opant slovenskega pisma in tudi obojne pisma iz Rima, ki ga tako reši skrb in sitnost. Sitnosti pa gotovo ni še konec, ker bo treba počakati, da se rimsko zunanje ministrstvo odloči za izročitev odloka vsakemu prizadevanju optantu. In ker je državna birokracija vsem dobro znana, menimo, da bo tudi tokrat zadeva hodila svojo poljevo pot.

Kljub temu je dokaz končne rešitve opcijske izjave tu in se ni bati, da bi ga lahko italijanska vlada mogla razveljaviti, ker temelji rešitev tudi na dvostranskem dogovoru od 23. decembra 1950. Rimsko ministrstvo utegne kvečjemu nekaj časa vročitev odlokov še

zavlačevati, kot zavlačuje na primer vročitev tistih, ki so ji bili dostavljeni že 27. novembra 1951, kot izhaja iz sporočila jugoslovanskega poslanstva. Druga skupina odlokov, kot doznavamo iz raznih pisem, je bila dostavljena pa 31. maja 1952.

Ker predstavlja pismo, ki so ga optanti sedaj prejeli, vendar nekaj dokaz, da je opcijska izjava ugodno rešena, svetujemo prizadetim strankam, da se javijo na svoje pristojno županstvo in prošjo, da jim izda potrdilo o italijanskem državljanstvu. Poleg tega menimo, da morajo sedaj tudi slovenski optanti pošiljati svoje otroke v šole s slovenskim učnim jezikom. Od strani oblastev pa pričakujemo najmanj to, da ne delajo nobenih ovir niti glede priznanja italijanskega državljanstva niti glede obiskovanja šole po prosti izbiri.

Pojasnilo županstva

Goriško županstvo je poslalo tisku za objavo odgovor svetu delavcev družbe SELVEG na priobčilo zaradi domnevne krivične previse odmere družinskega davka.

Županstvo pojasnjuje v svojem odgovoru, da je priobčilo neutemeljeno in da sta tako zadeva, kot jo tolmači svet delavcev (»Commissione interna«), kakor tudi primerjalna lestvica, na katero se priobčilo opira, zgrešeni.

Županstvo zagotavlja, da ni imelo namena, določiti družinski davek po načinu, kot ga je svet delavcev napačno razumel.

Trojni umor

Zaradi tehničnih ovir priobčujemo članek o Marrajevem trojnem umoru, ki je vzbudil toliko zgražanja in hkratu pomilovanja za nesrečne žrtve, šele ta teden.

V petek 30. maja ob 9. uri zvečer se je pripetil v Gorici kar trojni namerni umor, ki ga je zagrešil 40-letni Renzo Marra, tobakar iz ulice IX. Avgusta, zraven cerkve Srca Jezusovega.

Renzo Marra, po rodu iz Steverjana (kjer se je gotovo še imenoval Maraz, sedaj pa postal že poitalijancem Gorican), se je leta 1945 vrnil iz angleškega ujetništva, kamor je padel kot pripadnik italijanske vojske v Afriki. Vrnivši se iz ujetništva, ni našel več svoje žene, ker so mu jo bili odpeljali meseca maja 1945 in se več ni vrnila. Njegov sin, sedaj 16-letni Franko, je živel brez prave vzgoje in je dorasel precej razuzdano. Renzo Marra, živčno zelo raztresen, je vodil tobakarno v ulici IX. Avgusta in se s tem poslom preživljal.

Spoznal pa je tudi ženske, kot na primer Elizabeto Piccoli in Ivano Di Benedetti ter se z njima družil. Piccolijevi je tudi posodil 600 tisoč lir baje z namenom, da podpre prizadevanje nekega inženirja Marcona, ki je nekaj izumil, pri čemer bi zaslužil okoli 80 milijonov lir. Dvajset milijonov bi moral dobiti Marra kot nagrado za posojenih 600 tisoč lir.

Zadnje čase pa so se dohodki Marrove tobakarne začeli nižati in tako je zahteval od Piccolijeve, naj mu posojenih 600 tisoč lir kratko in malo vrne.

Da Piccolijeva mu denarja ni mogla vrniti. V petek 30. maja predpolne je Marra šel v Vidmo, da pošlje Piccolijevo sestro in skuša doseči vrnitev denarja. Piccolijevi sestre v Vidmu ni našel. Ves iz sebe se je odločil že v Vidmu, za tragedijo. Zato je iz Vidma naročil po telefonu, naj v gorisko telefonsko čakalnico pokličejo za 9. uro zvečer Elizabeto Piccoli, Ivano Di Benedetti in Josipa Lebara, steklarja v ulici Bellinzona.

Z večernim vlakom se je Marra pripeljal iz Vidma nazaj v Gorico. Na postaji je najel taksi in šel domov. Tu si je nabasal revolver, v žep pa stavil dve ročni bombi, vzel s seboj 16-letnega sina Franka in se napotil proti telefonski čakalnici. Po poti je s sinom izpil nekaj konjaka.

Med potjo je sin Franko zaslužil, da oče namerava nekaj hudega, zato je stekel v čakalnico, da bi tam čakajoče ženske obvestil, naj se poskrbite. Toda oče je bil takoj za njim in začel streljati najprej proti Elizabeti Piccoli, ki je bila na mestu mrtva, potem proti Di

Delavec, ohrani svojo značajnost!

Ker opažam, da se nekateri slovenski delavci v Trčicu in Gorici obnašajo nekam čudno prikriti in se izjavljajo za kominformiste, kadar so v družbi teh, za titovce pa kadar se doma ne bojijo prvih, sem jim namenil teh par besed v obzorb takega ravnanja in v spodbudo k značajnosti, ko gre za njihovo politično opredelitev ter narodno izpričanje.

Neznačajno je namreč za slovenske delavce, da se ponasa s tem, kar ni. Trditve, da je kominformist, ga ponižuje pred tistimi, ki vedo, da to ni. Trditve, da je titovec, ker je Tito socialist, ga zopet ponižuje, ker s tako izjavo dokazuje, da o socializmu kot takim nima pojma in da ne zna ločiti prave socialistične doktrine in njen socialni in gospodarski nauk od navedenega nasilnega strankarskega režima, ki nima s socializmom nič opraviti in nič skupnega, tudi če je v rokah komunistov.

V resnici sem naletel na take slovenske delavce, ki se v družbi kominformistov izdajajo za pripadnike Stalina, doma pa trdijo, da so pristaši Titovega komunizma. Niti ne vedo, da je komunizem povsod enak, tako v Sovjetski kot v Jugoslaviji!

Zakaj in čemu se ti delavci sramujejo svoje narodnosti, ko se znajdejo v družbi italijanskih delavcev kominformistov?

Na drugi strani bi se moral sleherni zamejski slovenski delavec zavedati, da Tito ne gradi socializma v Jugoslaviji, ampak da vodi le zloglasen policijski strankarski režim, ki mu ni enakega v državah izven sovjetskega okvira.

Delavec in kmet obcutita tudi v Titovini najtežje posledice takega

nasilnega režima, ki ju je vrzel nazaj v dobo, ko so bili delavci še brezpravno orodje v rokah neumisljenih kapitalističnih mogotev, ki so ju izmозgavali in izsesavali do zadnje kapljice krvi!

Prav in pošteno ter pravično je posvetiti posebno pažnjo sindikalnemu vprašanju za izboljšanje delavskega in kmetijskega razreda. A še posebno budno je treba paziti, da nekdanjih gospodarjev - izkoriščevalcev ne nadomesti država - izkoriščevalka, kot se je zgodilo prav v vseh slovanskih državah!

Se posebno pa je treba ohraniti svojo narodno zavest, da nas tuji delavci ne bodo sramotili in izrabljali v njihove politične in strankarske ter nacionalne namene. Spoštujemo se drug drugega, toda ljubimo svoj rod!

Slovenski delavec

Sporazum v tržiških ladjedelnicah

V petek 6. t. m. je po dolgotrajnem gibanju delavcev prišlo v Gorici na pokrajinskem uradu za delo do sporazuma med vodstvom Združenih jadranskih delavnic (C. R.D.A.) in vodstvi treh sindikalnih delavskih organizacij končno vendarle do sporazuma, po katerem se je vodstvo ladjedelnic obvezalo plačevati nagrado za proizvodnjo, in sicer moškim po 8.000 lir na mesec, ženskam po 5.000, vajencem pa po 3.000. Delavcem, ki zaradi stavke v drugih oddelkih niso mogli delati, plača vodstvo ladjedelnic vse dneve. Dva sindikata, in sicer Italijanska zveza dela ter CISL (Italijanska konfederacija svobodnih sindikatov) sta poravnava sprejela, tretja, t. j. CGIL (Splošna italijanska konfederacija delavcev), pa je sporazum odklonila, češ da bi nagrade za proizvodnjo morale veljati tudi in biti plačane tudi za nazaj; da delavci potrebujejo dve obleki na leto, sedanjim sporazum pa jim nakazuje samo eno; število vajencev, ki jih vodstvo ladjedelnic sprejme, je še vedno nezadostno.

In ker se je tudi FIOM (Zveza italijanskih kovinarjev), včlanjena v tem sindikatu CGIL, izrekla proti sporazumu od petka 6. t. m. je v ponedeljek 9. t. m. stavkalo v Trčicu kakih 4000 teh delavcev in okoli 100 uradnikov. Ker so drugi sindikati v premoči, ostane sporazum od petka 6. t. m. v veljavi.

Počitniška kolonija

Počitniška kolonija za slovenske učence iz mesta bo letos polet v šoli v ulici Croce.

Zlata poroka

V soboto 14. t. m. bošta praznovati v Velikih Zabljah pri Ajdovščini zlato poroko g. Maks Trha in njegova gospa soproga.

Starša desetero otrok, od katerih osem še živeči, sta neudruga in neumorna vseskoz skrbela za krščansko vzgojo svoje dece.

G. Maks, sedaj v pokopju, je služboval kot paznik nad 27 let v koprski kaznilnici. Za časa prve svetovne vojne je s kratkim presledkom ostal v Kopru, kjer se je udeleževal tako na političnem polju kakor tudi v glasbenih krožkih ter pri prireditvah narodnega duha. Ni se izneveril svojemu prepričanju niti v času nevarnosti za vsakdanji kruh.

Obred zlate poroke bo izvršil isti duhovnik, ki ju je zvezal kot novoročenca. Iz Amerike pridejo na to slavnost brat in sorodniki. Skupno je njihovih otrok na tej strani meje voščimo uglednim staršem mnogo veselja in sreče in jim čestitamo: Naj bi ju Bog ohranil še celo vrsto let!

Rupa pri Gorici

V soboto 14. t. m. bošta praznovati zlato poroko naša domačina Franc Černic in Marija Alojzija Pavletič.

Vsi domačini iskreno čestitamo jubileantoma in jima želimo zdravja in še mnogo srečnih dni.

DAROV: Namesto venca daruje v počastitev spomina pok. dr. Josipa Abrahama družina Josipa Puhajla 5.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo v Trstu.

IZ SLOVENIJE

Likvidacija stare zadruga v Idriji

Na zadnjem obnem zboru »Potrošniške zadruga« v Idriji (aprila t. l.) so sklenili, da se ta nad petdeset let stara ustanova kar na lepem likvidira.

Ta ukrep je prišel popolnoma nepričakovano in je nemalo razburil domačine, ki so videli v tej zadrugi močno in zanesljivo gospodarsko podjetje, ki je kljubovalo skozi 54 let vsem političnim in gospodarskim viharjem.

Nepričakovani smrtni udarec od zunaj je kar nenkrat zadušil delo in rast vedno aktivnega bivšega »konsumnega društva«, ki je po priključitvi v bistvu ostalo isto, le ime se je predrugačilo v morda bolj slovensko zvenečo »potrošniška zadruga«. Ta ustanova je v vsem svojem življenju nesebično podpirala s svojimi fondy razne krajevne kulturne in narodne ustanove ter je med zadnjo vojno ogromno darovala za potrebe partizanskih edin.

Duša in srce tega gospodarskega kompleksa, ki je ob zadnjem obnem zboru imel deset stanovanjskih hiš, tri špecerijske in eno tekstilno trgovino, menzo, gostilno, pekarno, gozd in vrt (poleg vseh ostalih premičnin), je bil vedno stalnik te ustanove, ki jo je spremljal od rojstva do nasilne smrti s tisto očetovsko skrbjo in budnostjo, kakršno so zmogli le redki!

Zadnje čase je imela zadruga, kot piše Nova Gorica, 42 uslužbenec pod vodstvom omenjenega tajnika in treh drugih uradnikov. Pod tem vodstvom je zadruga imela naravnost zavidljive uspehe: v lanskem letu je imela prometa za 68.592.701 din in je dosegla blagovni naerč za 132,8 odst. Iz svojih fondov je v poslovnem letu 1950/51 darovala: 386.154 din za kulturno-prosvetne namene, 105.187 din za Rdeči križ Slovenije in 52.593 din za socialno skrbstvo. Poleg tega je imela še posebni podporni fond, iz katerega je n. pr. že v letošnjem letu darovala potrebnim članom za 10.000 din blaga.

Vse torej kaže, da je ta zadruga, kot priznava tudi Nova Gorica, uspešno odigrala svojo nalogo v

vseh dosedanjih pogojih. Zaradi tega res ne moremo razumeti ukrepa, s katerim so oblastva poslala to važno gospodarsko ustanovo v likvidacijo in samovoljno razdelila vso njeno imovino. Res je sicer, da bodo vsi »zaslužni uslužbenci« namešteni pri novoosnovanem podjetju »Izbrina«, toda take ustanove, kot je bila Potrošniška zadruga oziroma Konsumno društvo, ne bo nikoli več, ker ne bo na vodstvu tiste glave in tistega srca, ki je doslej tako uspešno vodilo to pravkar nasilno zatrito gospodarsko podjetje.

Občine v gorškem okraju

Po novi upravno-teritorialni razdelitvi bo imel gorški okraj 15 občinskih odborov in dve mestni občini v Novi Gorici in v Ajdovščini; tako ima sedaj gorški okraj vsega skupaj 17 občin s približno 66.800 prebivalci.

Z reorganizacijo upravnih enot se je število uradnikov skrečilo na minimum. Največje občine, kot ta Nova Gorica in Ajdovščina, bodo imele samo po devet uradnikov, manjše občine pa komaj po dva ali tri! S to masovno odpravo uradnikov so se upravni stroški znižali v vsem gorškem okraju od 1.192.000 na 720.000 din na mesec.

Skoro istočasno so uvedli tudi spojitve gospodarskih podjetij v večje gospodarske enote, ki bi po načrtih morale biti donosnejše ali pa vsaj manj pasivne kot doslej.

Bodočnost bo dala najboljšo sodbo o teh novih ukrepih, ki so vsaj v nekaterih primerih pretirani in izvedeni po nekem abstraktnem planu.

Tolminsko

V vsej nad 30 km dolgi Baški grapi je sedaj samo ena občina, in sicer na Grahovem.

K svetolucijski občini bo po novi razdelitvi pripadalo približno dve osemle, kot je bilo zadnje čase pod Italijo. Izjemo tvori le novo ustanovljena občina Tribuša, ki ima v svojem območju poleg Spodnje in Zgornje Tribuše še vas Stop-

nik. Vse vasi šentvitskogorske planote pa spadajo sedaj zopet pod občino Sv. Lucijo ob Soči.

Po dolgem ugibanju so se končno le zedinili voditelji nove socialistične družbe, na starem Mostu pri Sv. Luciji ob Soči, da se bo odslej Sv. Lucija klicala Most, kratko in malo Most in ne Most pri Sv. Luciji, kot je Pregelj pisal.

Ti tovariši »animajo« nič proti verji, a nočejo, da bi se vera vtikala celo v nedolžne vasice in jim dajala stara reakcionarna imena. Iz istih razlogov so tudi lepo šentvitsko gorsko planoto preimenovali v planoto. Menda imajo v načrtu še radikalnejše novosti: vsi pravoverni funkcionarji se odslej ne bodo več klicali Valentin, Boris, Ivo, Jof, Jof in podobno, kot smo bili pač navajeni, ampak zemlja, zvezda, njiva, kamen, nekateri celo miško, breza... To je doslednost, katero moramo spoštovati! Pričakujemo, da bodo dosledno svojem napredku prej ali slej pometli tudi z reakcionarnim sistemom hoje in začeli vsi hoditi po glavni. Do tega bo menda prišlo še v tej petletki.

Vrtoljba

Kot poroča list Nova Gorica, so na bloku pri »Rdeči hiši« italijanske obmejne oblasti pridržale jugoslovanskega državljanja Alojzija Zibernika, ki je s kamionom prišel z rednim potnim listom v Italijo, kamor je menda peljal opeko. Pridržali so ga v gorških zaporih, ker je bil obsojen leta 1948 na štiri leta zapore zaradi ugrabitve ljudi.

Brda - Medana

Pred kratkim so aretirali Larko Prinčiča, tajnika krajevnega odbora v Medani. Ugotovili so, da si je pridržal 48.000 din iz blagajne krajevnega odbora. Prepričani so, da ima na vesti še vse kaj več kot samo teh 48.000 din. Težko je reči, kaj čaka tega »socialistični« družbi nevarnega elementa, če pomislimo, da so v Beogradu oddili na smrt štiri mladoletne študente, ki niso ukradli tako visoke vsote, ampak le nekaj bonov za nakup blaga.

Vsakovrstno pohištvo:

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE ITD. - PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO. - POROSTVO ZA DOBER NAKUP. - TOVARNISKE CENE. - DELO SOLIDNO. - DO MACA TVRDKA.

Tovarna pohištva

Tel. 32

PRINČIČ
KRM IN
Cormons prov. Gorica

Prednostna lestvica

Na Tržaškem in Goriškem imamo povsod vodilo Gregorčičeva be-
veliko število šolnikov, ki so vse- sada:

kar more, to mož je storiti dolžan. Pravzaprav, če govorimo o nabitranju kandidatov za slovenske šole, spada to delo kar k poklicni dolžnosti. Te dolžnosti je oproščen lahko le kdor je že zaposlen v ka-

niko le kaj je že zaposlen s kakim drugim nesebičnim delom. Če n. pr. organizira šolsko akademijo, ne bomo od njega zahtevali, naj istočasno hodi agitirat za vpis v šole. Toda kaj naj rečemo o tistih, ki izven stroge tako imenovane "službe", to se pravi izven šolskega urnika, niti z mezinčnem ne zganejo pri narodnoobrambnem delu? Morda celo med šolskim urnikom pravo službo zelo nemarno in površno opravijo. Kaj ko bi prednostna lestvica klasificirala po točkah tudi izvenskolo kulturno delo, zlasti nabiranje naraščaja za slovenske šole?

Ta misel niti ni popolnoma zvirna. V predvojni Jugoslaviji so baš pri učitelju nadzorovali tudi izvenšolsko kulturno delo. Pravilno! Saj bi bilo res krivično, če bi imel enako število točk sebični kruhobrec, ki komaj opravi strogo predpisane ure pouka in izven njih ne dela ničesar, kakor oni, ki izven službenih urnikov utrjuje same temelje slovenskemu šolstvu, bodisi z nabiranjem narodščaja bodisi s kakršnim koli narodnoobrambnim ali socialnim delovanjem.

Zdaj je sezona prvih vpisovanj v srednje šole, čez par mesecev pa bodo vpisi v ljudske in strokovne šole ter »prepisje« iz nižjih v višje razrede. Koliko omahljivih bo spet vpisalo otroke v italijanske šole? Kdo naj jih odvrne od napačnega koraka?

V prvi vrsti smo poklicani šolniki pravilno usmeriti starše in mladino. Če pravim »šolniki«, mislim s tem učitelje in profesorje, ravnatelje in služitelje ter tajnike -- in pri vseh teh oboji spol, mlade in stare.

Ne bi bilo napak, ko bi se na vsaki šoli pogovorili za smotno, organiziranje tega dela in za uspešno preprečevanje staršev. Marsikateri sicer skrbni in delavni šolniki ne najde drugih argumentov pri takih razgovorih s starši kakor »oprosite – obrabljene fraze sentimentalnega »hej-slovansivaa«. Le, koliko staršev pa še kaj da na take romantične pesmi? Treba je iti globlje, treba je znati dokazati škodljive sadove odpadništva, vzgojno važnost narodne zavesti, treba je tudi porabiti čisto praktične momente lažje ali težje zaposlitve v bodočnosti za absolvente slovenskih šol. V Demokraciji smo že prejšnja leta ob zaključku šolskega leta nazivali nekaj učinkovitih razlogov, ki bi jih bilo treba uporabiti pri agitaciji za slovenske šole.

Toda je gre samo za to, da odvrčemo slovensko mladino od italijanskih šol, ampak tudi za propagando za študij sploh. Nemalo otrok, ki bi lahko študirali, zamerjajo lepo priliko in odhajajo takoj po ljudski šoli na delo in v delavske poklice. Na drugem mestu dokazujemo, da naj bi veljalo na Goriskem in Tržaškem nabelo: čimveč slovenske mladine v višje šole! Kdo naj to agitira? Zopet šolniki v prvi vrsti!

Končno imamo vsako leto nekaj dezertirjev, ki iz srednjih šol prezdaj odhajajo — ali na delo ali na italijanske zavode. Zopet bi bi-

(Konec na 4. strani)

za preventivno vojno iz strahu pred oborožitvijo Zahoda. Vendar pa je tudi mogoče, da bodo ne glede na to, kar govorijo, spoznali, da jih Zahod nima namena napasti. Vsekakor z ozirom na to, da zavijajo odločitev od tako malo ljudi — morda celo samo le od Stalina samega — ni mogoče ničesar ugibati o tem in tako ne smemo niti za trenutek omahovati v našem lastnem naboru orožja. Tudi če lahko sklepamo po sovjetskih cestah, železnikah in gradnjah na po tem, kar Rusi delajo, potem lahko rečemo, da ima Sovjetska zveza vse razloge za to, da ostane na miru.

Ne glede na to, če bo prišlo do vojne ali ne, ne smemo nikoli pozabiti, da je Sovjetska zveza nepopravljivo sovražna Zahodu. Prepričanje, da jo nameravamo končno napasti, obvladuje vse sovjetske misli in v svojo propagando v svojo silo in vsak dan huje usmerjajo proti nam. Edini možen odgovor na to bi bil, da postanemo kmalu in očitno dovolj močni, da bi jih lahko napadli, a da tega nismo storili. Dokler pa ne pride do pomirjenja in prijaznejše medsebojne politike, smo prisiljeni na neprestano oboroževalno tekmo, pri čemer lahko v najboljšem primeru tudi ostane, v najslabšem pa skončata z vojno, saj se še nobeno oboroževalno tekmovanje v zgodovini ni drugače zaključilo.

(John Smith)
(Se nadaljuje)

VESTI s TRŽAŠKEGA

Tudi Zgonik je spregovoril: „Nikdar več Italije!“

Po klasičnem izsiljevalcu in zahtevnem sovražniku slovenstva na tržaških tleh De Gasperi je izsiljen 25. maj, pomeni tudi za našo občino konec toliko opevanega urejevanja občinskih zadev in izigravanja slovenskih koristi s strani onih odpadnikov, ki se v najtežjih časih zgodovine tržaških Slovencev odkrito postavljajo na stran naših stoletnih sovražnikov — italijanskih fašistov vseh vrst in barv. Novo poglavje, ki se je s to prelomnico pričelo, je torej sad zmage nad narodnimi sovražniki komunisti, zmage nad njihovimi laži, mi in prevarantstvom ter končno, definitivne zmage nad kolebanjem in omahljivostjo, ki se je v naši občini pri premočnih doslej pojavila na skoro vsakem koraku in na ta način začela komunistično predrznost in nesramnost.

Ni naš namen, da bi se ob skromnem praznovanju te nepredvidene zmage spuščali v statistična razglabljanja izidov, kakor tudi ne v tem, da bi izživljali onemogočeno mehikansko jezo naših poparjenih in ob zid potisnjenih kominformistov, pač pa je — nasprotno — naš namen ta, da s podrobnim delom na vseh področjih javnega in zasebnega dejstevovanja širimo in krepimo vrste zavednih, kremenitih in nepodkupljivih Slovencev, ki bodo v stanju kljubovati slednjemu raznarodovalnemu pritisku tako Palutanu, kakor Vidaličevemu. Če bomo slovensko zmago dostojno izkoristili, moramo torej vsi na deo — vsak po svojih močeh — in vsak v svojem okolju. Pri naših ljudeh se žalobno opaža prevelika indolentnost; v svoji ponižnosti in skromnosti se po končanem volilnih bojih ne držejo zanimati več za nobeno javno, občinsko stvar, pa tudi ne recimo zgolj občinsko zadevo in prepustajo vse to v izključno breme onih, ki se določenih dolžnosti zavedajo ali, ki so kot izvoljeni občinski možje poklicani, da vse te probleme rešujejo in se zanje zavzemajo. Tako gledanje številnih občanov nikakor ne more biti dobrodošlo, zato je nujno, da postane vsakemu našemu človeku jasno, da ima, prvič kot Slovenec, drugič kot občan pravice in dolžnosti, zanimati se za vse probleme, ki se tičejo občine in njene uprave, tako na narodnem kot na gospodarskem polju.

Kot Slovenci in demokrati, ki se vseh dolžnosti, zlasti v današnjih časih v polni meri zavedamo, bomo novo občinsko upravo, ki bo v bližnji bodočnosti zvela v svoje roke krmilo naše občine, na vsakem koraku podpirali, ji pomagali in svetovali ter na ta način pokazali, da se za stvar resno zanimamo in v obliki blagor pomagamo nositi vsak svoj delež bremena in soodgovornosti. Danes nimamo upravljanje občine samo gospodarskega, ampak tudi in predvsem narodnoobrambni značaj, kar so volivci v glasovanju za Listo slovenske skupnosti tudi izpricali in potrdili. Občinska uprava pade torej v ro-

ke zavednim Slovencev, ki bodo Palutanu in Vidaliču, Bartoliju in Togliattiju ter vsem odkritim in prikritim iredentistom v obraz odkrito zabrusili, da tu mi smo gospodari, naš Bog in naši carji! In da zato tu nimajo več kaj iskati. Z zmago slovenske skupnosti so se za večno zaprla vrata vsem petokolonaskim nosovom, ki so pod pokojno kominformistično upravo tako udobno pihali na županovo in podžupanovo razpoloženje ter do skrajnosti izkoriščali umazano, renegatsko in izdajalsko stališče kominformistov do vseh temeljnih in načelnih vprašanj našega narodnega obstoja. Tem gospodom, tako visokim »presidentom«, kot ponižnim »segregarijem« je enkrat za vselej odklenalo! Naša, trikrat poudarjeno, slovenska občinska uprava ne sme zaupati več nobenemu Lahnu, ne onemu s srpom, ne onemu, še bolj hinavskemu, s križastim ščitom, kajti vsa težka, borbe polna zadnja leta so pokazala, da so demokristjani pravzaprav šele pravi poganski nacionalisti, izsiljevalci in zaslužjevalci naše zemlje in našega rodu. Zato je dolžnost nove občinske uprave ta, da že v prvi preloži vsako tuje vmešavanje v naše zadeve, vsako hinavsko in licemersko prilizovanje katerega koli tujca ali renegata ter tako dejansko pokaže, da je kos nalogi, katero so ji Slovenci s svojimi glasovi v tem odločilnem času poverili in zaupali.

Dosednost naše borbe in naših prizadevanj zahteva tudi to, da se kominformistom ob določenih prilikah dostojno zamaše usta, ker končno nimajo več nikake legitimacije, da bi o važnih stvareh, zlasti občeslovenskih, kakor koli sodočali. Zlasti je treba radikalno nastopiti proti eventualnim podvigom in amirovnim resolucijam, katerih ni hotelo biti pod njihovo upravo ne konca ne kraja — ter

tako pokazati, da občinska dvorana ni in ne more biti tribuna Stalinskih podreptikov, temveč — naj zamerijo ali ne! — ravno obratno. Njihovih političnih sleparij mora biti konec in najboljše store, da svojo partijsko, protitalijansko »barak« zapre, ker je praktično že izgubila svoj smisel.

Vse zapeljane slovenske duše pa še enkrat vabimo, naj se vsaj spričo komunističnega poloma strežejo in opredelijo za edino zdravo smer in skupno s ostalimi zavednimi občani — po poti poštenosti in narodnega ponosa — korakajo boljše časom naproti. Nepoboljšljivim sovražnikom slovenskega rodu in domačim zakrknjenim odpadnikom pa velja naše vodilno geslo v resni opomin: Nikdar več Italije!

-es.

Prednostna lestvica

(Nadaljevanje s 3. strani)

lo treba tu večje čuječnosti solni- kov nad takimi učenci. Z osebnimi stiki s starši bi marsikatero rešili, da bi se nadalje študirali. Zlasti žalostno sliko daje industrijska šola v Rojšanu, kjer nešteto otrok prekine šolanje in obesi študij na klin kar na sredi šolskega leta, ko dopolnijo štirinajsto leto. Solniki bi morali vnaprej starše prepričati, naj otroka držijo v šoli vsaj do zaključka tretjega letnika z izpitnim vred. In z malo več agitacije bi se doseglo tudi to, da bi iz nižje industrijske ali nižje trgovske šole marsikdo le nadaljeval šolanje na višjih srednjih šolah. Le nikogar ni, ki bi svetoval in povedal, da iz teh nižjih strokovnih šol niso vrata za višji študij tako neprodušno zaprta, kakor se brez pomisleka

govori. S tako imenovanim dopolnilnim izpitom je mogoče prestop na višje strokovne šole tudi tistim, ki niso opravili nižje gimnazije. Zdi se, da prav na nižjih strokovnih šolah tega niče ne ve, in kako naj potem prav svetujejo vprašujočim staršem ali učencem?

Ker živimo v izrednih razmerah, je potrebno tudi neko večjo mero idealizma. Samo »dociratic«, »pravna« teljevanja ali »sefovati« po paragrafi in urnikih brez vsakega stika z življenjem in brez predanosti poklicu je lahka reč in nobeno junastvo. Tako se je dalo morda živeti v Jugoslaviji, na Tržaškem in Gorickem pa bi si moral vsakdo zapomniti, da ima tu kakor od nekda tudi danes vsak intelektualce dvojno nalogo: strogo poklicno dolžnost in izvenslužbeno narodnoobrambno delo. Vsi vemo, da imajo tudi solniki nemalo težav, da so marsikateri odtrgani od lastnih družin, da trpijo stanovanjsko krizo in kar koli že, toda to trpimo vsi. Če pa kljub stanovanjskim in drugim težavam nekateri kot čebela marljivo delujejo v šoli in izven nje, zakaj ne bi tudi drugi? Težave imamo vsi bržčas enake, Kjer je dobra volja, se da marsikaj storiti kljub težavam! Tudi učitelj, ki na primer stanuje v Gorici in se vozi učiti v kako kraško vas na Tržaškem, bi utegnil in mogel, če le hoče, posvetiti kako nedeljo samo družinskim obiskom po svojem okolišču, da bi nabiral kandidatov za srednje šole. Ne morejo ga opravičiti kakšni izgovori, da ima ob nedeljah neke sestanek z zaročenko. Enako ne more za nikogar veljati opravičilo, češ da je že zaposlen izven šole s trgovanjem, prekupevanjem, instrukcijami ali predavanji na radiu. Take zaposlitve so posteno plačane, torej donosne, spadajo torej med golo »zasižkarstvo«, zato se z njimi ne more nobeden odkupiti od narodnoobrambne dela, ki ga žal narod ne plačuje. Torej vne samo, kar velja ti stan... niti ne samo, kar je »plačanov«.

Toda, če hočemo biti pravični, moramo pač reči: tudi ne samo solniki, ampak vsi, solniki ali ne, trgovci, delavci, zdravniki, odvetniki ali kmetje: vsi iz vseh stanov smo dolžni nabirati naraščajo slovenskim šolam! Vsi pri tem važnem delu pomagajmo, sodelujmo, pripravljamo omahljivce, da nam niti en otrok več ne uide v italijanske šole, da nam niti en za študij sposoben otrok ne ostane doma, da nam niti eden prezgodaj ne dezerтира iz srednjih šol! Se več: ko bi se malce potrudili, bi lahko iztrgali iz italijanskih ljudskih in srednjih šol tudi večji del tiste naše mladine, ki je tja zašla!

Preden bomo torej kritizirali prednostno lestvico ali šolsko upravo ali njene slovenske funkcionarje, ki imajo itak vse od leta 1943 od trostranske izjave dovolj dnevnih težav in nagajanj od italijanske strani, preden torej godrnjajo solniki nad svojimi višjimi, nesolniki pa nad profesorji in učitelji, preden se eni in drugi lotimo nerganja ali celo medsebojnega oboževanja, rajši izprašajmo vsak sebi vest, koliko storimo za slovensko mladino, da bi slovenska ostala. Sele potem bomo našli pravilno in snovo za temeljito izvensloško in narodnoobrambno delo!

M. P.

Zadnja pot dr. J. Abrama

Veliko priljubljenost pok. nestorja tržaških Slovencev, dr. J. Abrama, je dokazal tudi njegov pogreb dne 9. t. m.

Številni pokojnikovi sodelavci, prijatelji in znanci so se zbrali pred domom Abramovih v ulici sv. Frančiška 44. Polnoštevilno so bili zastopani stanovski tovariši pok. dr. J. Abrama, člani društva Pravnik, ki mu je bil pokojnik prvi predsednik. Zastopane so bile tudi vse ostale slovenske politične, gospodarske in kulturne organizacije na Tržaškem.

Slovensko demokratsko zvezo sta zastopala njen predsednik dr. J. Agneletto in tajnik prof. I. Rudolf.

Dr. J. Agneletto je pri odprtem grobu poudaril velike pokojnikove zasluge za slovensko stvar v Trstu in za ustanovitev Slovenske demokratske zveze v najbolj kritičnem trenutku našega političnega življenja v Trstu po drugi svetovni vojni. Za društvo Pravnik se je poslovil od pokojnika dr. F. Tončić.

Lep uspeh I. javnega nastopa gojencev Glasbene šole SPM

Ce primerjamo lanski nastop šolskega orkestra z letošnjim, ki je bil v petek, dne 30. maja v Avditoriju, opazimo presenetljiv korak v napreduku v letošnjem letu.

Da so se tudi letos odlikovali posamezni gojenci klavirske in violinske šole, smo to na tem večeru ugotovili z veseljem in bomo o tem še izpregovorili. Vsakdo, ki budno spremlja delovanje in razvoj našega glasbenega kulturnega udejstvovanja na splošno, bo priznal, da je vprašanje razvoja resne instrumentalne glasbe v Trstu zelo pereče. Iz tega razloga posveča vodstvo Glasbene šole SPM enako pažnjo gojitvi komorne in orkestralne glasbe, kakor jo posveča individualni vzgoji posameznih gojencev solistov. Komorni in orkestralni glasbi se pri nas posveča vse premočno pažnje in upoštevanju. Tej pomanjkljivosti skuša ravnatelj prof. K. Sancin odpravi z uvedbo sistematičnega skupinskega šolanja v raznih sestavah instrumentalnih skupin, postavljajoč v to službo vse svoje dolgoletno izkustvo in globoko strokovno znanje.

Ta večer nam je dokazal v polni meri uspeh njegovega prizadevanja tako ob izvajanju Mozartovih in Danclovih skladb, kakor še posebno ob njegovi Mladinski suiti, katere izvajanje nas je presenetilo in nam je sedaj vzbujalo upravičeno upanje, da postane s časom ta šolski orkester podlaga za bodoči simfonični orkester.

Pri klavirskih gojencih ugotavljamo z zadoščenjem viden napredek tako v tehničnem kakor tudi predavalnem pogledu, in to pri začetnikih Vlasti Polojac, Majdi Perot, Jurčku Umariju in Anici Gorkič. Posebno pozornost je vzbudil nastop male, petletne Mare Fabris, ki je brezhibno odigrala svoj komad. Prav lepo so se dalje uveljavili: Boris Sancin, Miljana Jurca, Milojka Tonon in Vlado Dolgan. Tudi Pavel Mihelj je ob igri na harmoniko pokazal dovolj muzikalnega smisla.

Magda Kravos obeta s svojim solidnim znanjem še lep razvoj. Anica Maver je po lanskem nastopu pokazala velik napredek.

Izreden klavirski talent kaže Marijana Bolko, ki je izvedla dokaj zahtevno Haydnovo sonato v C-duru s tehnično brezhibno in poglobljeno igro. Če bo napredovala v tej smeri, nam bo dala v njej pomembna umetniška osebnost. Vključena je bila tudi kot klavirska spremljevalka v komornem in orkestralnem ansamblu, kjer je z uspehom doprinesla svoj delež.

Med violinisti je začetnik Silvij Stopar pohvalno izvedel svoj komad. Ondina Gabrovec je posebno v intonacijskem pogledu vzorno izvedla svojo skladbo. Vinko Milčič kaže od nastopa do nastopa upoštevanja vredno nadarjenost za violino. V Plesu vil je pokazal gibčnost in spretnost v lokovi tehniki.

Valter Ramas se je odlikoval s poglobljenim prednašanjem in velikim smislom za plemenitost tona.

Ves večer je potekal gladko in se je zaključil s K. Sancinovo Mladinsko suito, ki jo je skladatelj posvetil svojim gojencem za uk in razvedrilo.

Številno občinstvo je z zanimanjem sledilo posameznim točkam

sporeda in radostno pozdravljalo vse nastopajoče. Poleg nekaterih zgoraj že omenjenih gojencev so sodelovali v šolskem orkestru še: N. Ceccovini, R. Bianuzzi, O. Gabrovec, D. Gasperlin-Jež, Z. Makovec, M. Maver, M. Miklovič, V. Milčič, Iv. Milčič, S. Pines, L. Cunja, C. Pregar, V. Ramas, S. Stopar, A. Stanič, E. Trampuš in skupina harmonikarjev: V. Cunja, J. Furlan, M. Mahne, P. Mihelj, G. Komar, F. Orel in M. Markezic.

Poročilo o drugem nastopu gojencev Glasbene šole SPM, ki je bil dne 6. junija, pa objavimo prihodnje.

Akademija naših srednjih šol

Vabimo našo javnost na akademijo s pestrnim sporedom vseh slovenskih tržaških srednjih šol v Trstu, ki bo v soboto 14. junija ob 21. uri in v nedeljo 15. junija ob 18. uri v Avditoriju ZVU.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska:
tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA
sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19
TRST, VIA COMMERCIALE
10-11, TEL. 31-813

Dr. N. GIGLIA

Zobozdravnik - kirurg
Proteze in zdravljenje z najmodernejšimi sistemi.
Sprejema od 15. do 20. ure
Ulica Torre bianca 43-II
(Vogal ulica Carducci)

P. BARTOLINI

Ortopedik - specialist
za zdravljenje kile
Ulica Maria Vittoria 24, Torino
Telefon 45-350

KILO

zdravi uspešno BREZ OPERACIJE in ne da bi bilo treba prekiniti lastne zaposlitve (pa naj bo kila še tako razvita) s posebno pripravo ortopedik P. BARTOLINI, ki je že mnogo let znan v naši pokrajini. - Vsi bolni na kili, mladi in stari, ženske in otroci se lahko posvetujejo z ortopedikom BARTOLINI-jem, ki sprejema:

v TRSTU: v soboto 21. in v nedeljo 22. junija v hotelu »Vanolu«
v GORICI: 23. junija v hotelu »Tre Corone«
v TRZICU: 24. junija v hotelu »Lombardia«

Šolska prireditev na Plavjah

Ceprav se ime naše vasi le malokrat pojavi v časopisju, je vendar znano daleč po tržaški okolici. Med kulturne dogodke zadnjega časa spada šolska prireditev, ki sta jo imela v soboto 31. maja zvečer kmetijski tečaj in osnovna šola.

V spodnji učilnici se je nabralo mnogo staršev in vaščanov, ki so prihiteli pogledat svoje malčke. V prvem delu sporeda so učenci obeh šol nastopili z vrsto recitacij o naši zemlji, našim trudu in naših upih, ki so vse pritegnile občinstvo in ga do kraja zajele. Recitacije sta poživila skiptično predvajanje in glasbena sinhronizacija, kar je bilo za nas prava novost. Otroci obeh šol so pokazali tudi svoje pevke zmožnosti in nam ubrano zapeli tri pesmi: Čebelica, Pojdem v Rute in Večerni zvon.

Dočim je bil prvi del sporeda rešen tako po vsebini kot po prednašanju, je drugi s svojo vedrostjo in pestrostjo nudil navzočim zabavo in razvedrilo. Pozornost so zbudile pri občinstvu beleoblečene deklice osnovne šole, ki so ob spremljavi harmonike izvedle dve baletni točki. Učenci V. razreda so se izkazali s prizorom Siroti Marko in Zorica, dijaki kmetijskega tečaja pa so se s prizorom Krjavelj pri-poveduje... naravnost postavili.

Omeniti je, da je vsem ugajal Krjavelj v vlogi Dušana Mavriča. Prav posrečeni kmečki tipi so bili: Silvan Milok, Enco Roje, Bruno Meton, Marj Cupin, Aldo Memon, Fabij Cupin in Fulvij Ferluga.

Na splošno pa je treba pohvaliti vse nastopajoče, od najmlajših do najstarejših. Starši sami so jim v ostalimi pokazali s ploskanjem najboljše priznanje. Z zadoščenjem so zapuščali šolsko poslopje in izrazili hvaležnost vzgojiteljem svojih otrok, ki so jim pripravili tako lep večer. Izrazili so željo, da bi na Plavjah bilo še mnogo takih šolskih prireditev.

v Devinu

Zopet smo imeli v Devinu lep zaključno šolsko prireditev. To je za našo vas vesel dogodek.

Letos so nas otroci presenetili s trodejanke Desetnik in sirotica, pri kateri so se vsi, brez izjeme, odlikovali. Posebej pa lahko pohvalimo Klara Legiša, v vlogi glavnega palčka, Marizo Kralj kot desetnika in kraljeviča ter Ivanko Legiša v vlogi mačhe. Prav posebno pohvalo pa zasluži Adela Peric v vlogi sirotice, ki je svojo nalogo zelo ganljivo podala, tako da se je občinstvo celo jokalo.

Solski zbor je pred igrice zapel nekaj lepih pesmi. Stivanski šolski otroci pa so prav tako dobro podali tri prizorke: Zdravnik in punčka, Anka in listica, Volk in kmet.

Ljudje so z igricami, ki jih prirejajo šolski otroci, zelo zadovoljni in želijo, da bi jih večkrat igrali. Tudi učiteljstvu gre zahvala, ker se vidi, da z otroki dobro dela v šoli in izven nje.

skega življa, kakor je to bilo pred vojno na Tržaškem in kakor je še vedno danes na Gorickem in Videmskem.

S toleriranjem takih in drugih diskriminacijskih pojavov glede našega življa, celo po uradnih organih ZVU, bomo samo podpirali ne-verjetni vzpon fašizma in z njim združenega političnega nasilja na naših tleh.

Naj ZVU podvzame primerne ukrepe, dokler je še čas!

Zvišanje delavskih pokojnin

Po določbah nove zakonodaje o socialnem zavarovanju, ki bo raztegnjena tudi na Trst, bodo zvišali sistem prispevkov in koristi od starostnega, nezgodnega in pokojninskega zavarovanja. Ker se bo ta zakonodaja nanašala tudi na vse delavce v Trstu, vključno tiste, ki delajo za AMG, TRUST, BETFOR, Civilno potico in Finančno stražo, je bilo naslednje obvestilo o izvedbi nove zakonodaje v korist uslužbencev spredaj naštetih zaveznih ustanov, razdeljeno navedenim uslužbencem.

Sedaj znašajo delavske pokojnine približno od najmanj 2.460 do največ 6.000 lir mesečno.

Po zakonu o izboljšanju pokojnin bo ta znašala s 1. januarjem 1952 približno od najmanj 3.500 do največ 13.900 lir mesečno.

Koristi bodo še večje v bodoče, ko bodo delavcem priznani dolga zavarovalna obdobja po novih določilih.

Podrobna obvestila o novih zavarovalnih lestvicah se dobijo pri Državnem zavodu za socialno zavarovanje.

Po prejšnjem zakonu je delavec prispeval 2 odst. na plačo največ 19.500 lir, delodajalec pa 14 odst. od iste vsote za vsakega delavca. Zaveznike ustanove, to je ZVU, TRUST, BETFOR, Civilna policija in Finančna straža, bodo za svoje nameščenice plačali na nameščenice odpadajoči prispevek 2 odst. in 14 odst., ki jih te ustanove morajo plačevati v svojstvu delodajalca.

Po novem zakonu pa se bodo zavarovalni prispevki plačevali na vso plačo (in ne samo na največ 19.500 lir).